

OBSAH

Miloš Havelka: *Úvodní slovo. Poznámky k metaforice tématu* / 7

Světlo, stíny a temnoty v ideologii a rétorice / 17

Jiří Žůrek: *Osvícenství Františka Faustina Procházky (1749–1809)* / 19

Zdeněk Nešpor: *Světlo sociologie nad českou kotlinou* / 28

Ivana Čornejová: *Kdo byli tmáři v 19. století?* / 36

Vít Vlnas: *Temno před „Temnem“ (a po něm)* / 47

Světlo a tma v duši / 63

Aleš Filip – Roman Musil: *„Noční život duše“ v tvorbě malířů Gabriela von Maxe a Alberta von Kellera* / 65

Martin Hrdina: *Objev vnitřního světla v duši moderního člověka* / 78

Marta Ottlová: *Česká varianta scény šílenství v opeře 19. století* / 89

Daniela Tinková: *Temná zákoutí mysli. K otázce lékařského vysvětlení zatemnělého rozumu sebevrahů* / 93

Tomáš Kolich: *Světelné efekty v romanetech Jakuba Arbese* / 113

Tajemno a slovesnost / 127

Pavel Šidák: *Vodník, „kníže smrti a temnosti“* / 129

Kateřina Piorecká: *„Jak milo bylo v sednici, když se smrklo!“ Černá hodinka a její reflexe v české literatuře 19. století* / 139

Lydia Petrářová: *„V krbu se svítí, stará podrímuje, děvčata předou měkký len.“ Jak předkové svítivali* / 152

Optika a fotografie / 165

Václav Smyčka: *Optické přístroje v literatuře kolem roku 1800* / 167

Petra Trnková: *Projekční mikroskop dr. Schuha a „daguerrotypie v praxi“* / 182

Světlo, stín a tma ve vizuální tvorbě a kultuře / 193

Petr Wittlich: *Světlo a socha* / 195

Tatána Petrasová: *Koncept jeskyně a teorie spojených umění* / 203

Jindřich Vybíral: *Tvrď kámen a jeho svět. Pokus o interpretaci vídeňského díla Josipa Plečnika* / 219

Jan Mergl: *Proti světlu aneb Dekorativní tabulové sklo v Plzni (1890–1910)* / **230**

Eva Bendová: *Svět mezi dnem a nocí. Balon-oko, slunce, zatmění* / **242**

Marie Rakušanová: *Ostré hrany světla a stínu. Kubištova polemika s kubismem* / **251**

Městský interiér a osvětlení / 263

Andrea Pokludová: *Veřejné osvětlení ve městech a iluminace v čase „dlouhého“ 19. století* / **265**

Hana Svatošová: *Veřejné osvětlení v Praze – osvětlená cesta k bohatství moderního města* / **276**

Marta Ottlová – Martin Šochman: *Světlo v divadle potřebuje tmu* / **289**

Seznam vyobrazení / 296

Jmenný rejstřík / 301

Autoři příspěvků / 315

Přehled plzeňských mezioborových symposií k problematice 19. století a dosud vydaných sborníků / 317